

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

III. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

1994. március-április

TARTALMUNKBÓL:

- Ünnepi köszöntők (2-4. o.)
- Presbíter a felkészítésmunkáért (5. o.)
- Presbíter-lelkész kapcsolata (6. o.)
- Dr. Bibó I. levele (8. o.)
- Választások előtt (11. o.)

HALÁL - FELTÁMADÁS - ÉLET

János 11,11-27.

A halál kérdése a mi világunkban tabu. Kerülendő kérdés mindenütt, és nem is esik nehezünkre kikerülni, mert az ember nem talál rá megnyugtató választ. Tudnunk kell, *hogy honnan jöttünk, és hová készülünk*, és tudnunk is lehet. Isten gondoskodott róla, kellő információ áll a rendelkezésünkre.

Engem régen foglalkoztatott már, hogy egyszer megvisogajjam, mit tanít a Biblia a halálról, az életéről és a feltámadásról, hiszen *mint orvos* gyakran találkozom a „határhoz” érkező emberekkel és hogy nyújthatnék másoknak hitelen segítséget, ha én magam nem vagyok meggyőződve a válaszaim helyességéről.

Jézus legnagyobb csodatétele, Lázár feltámasztásának története felvetett témánk sűrűjébe kalauzol. Ebben a történetben találkozunk Jézus *legradikálisabb önkijelentésével*. Jézus ezzel vigasztalja a gyászoló Mártát:

„Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is él, és aki él és hisz énbennem, nem hal meg soha”.

Az egész Lázár történet nem más, mint *csupán illusztráció*, audio-vizuális oktatás annak szemléltetésére, amit Jézus önmagáról és ezekről az alapvető kérdésekről, mint az élet, a halál és a feltámadás, állít. Mint a tanár az iskolában; először megfogalmaz egy törvényszerűséget, elméleti igazságot, azután a kísérlet bemutatásával bizonyítja az állítást.

Lázár, bár testileg halott, négy napja a sírban van, de a valóságban, Jézus felől nézve, él! Azzal, hogy kihívja a sírből, visszahívja e testbe, bepillantást enged a szemtanúknak ebbe a ténybe, ebbe a valóságba. Lázár visszahívása tükrében érthetjük meg, Jézus mennyire mást ért ezeken a szavakon, mint élet és halál, mint mi. Nézőpont kérdése az egész.

A halál, az elmúlás csak ezt a testet, a földit, a múlandót érinti. A testi tá-

vozásunk erről a látható világról bibliai értelemben nem a halál. A *tér-idő dimenzió felett álló mindenható Isten szemszögéből nézve a halál nem a látható világról való távozás, hanem az Istentől való elszakadás állapota*. Jézus tanításában többször is ebbe a kettősségbe ütközünk. Jézus hol a „mi” fogalmaink, hol az „Isten” fogalmi szerint használja a „halál” kife-

jezést: „Lázár meghalt” – „Lázár, a mi barátunk alszik, de elmegyek, hogy felébresszem”.

Jézus mást ért a halálon, mint mi, mint a földi közfelfogás: Ján. 5,25. Jézus a tanítását hallgató embereket halottaknak minősíti, de azt mondja, aki nemcsak hallja, de meghallja, amit Ő mond, az életre támad. A halál tudományosan szemlélve az élő szervezet pusztulása és az „élet” szükség szerű része. A *testi halál a Biblia szerint nem tartozik a teremtés rendjébe*. Az, hogy meg kell halnunk, nem normális és nem természetes. A „halál ellenség”, mégpedig az „utolsó”

ellenség. – 1 Kor 15,26. – Ez az ellenség egykor majd eltűnik, tökéletesen legyőztek.

Pál magyarázza meg a testi halál lényegét a 2 Kor 5,1-ben: *A hűők számára a halál nem több, mint „költözés”*. Költözés e világból az Atyához. Ezt maga Jézus ígérte meg nekünk: Ján 14,3-4. Amikor egyen-egyenként eljön értünk, amikor elérkezik a mi költözésünk ideje is, akkor maga mellé vesz minket, és ott leszünk majd, ahol Ő van.

„Hiszed-e ezt?” Jézus kérdése két csoportra osztja az embereket; azokra, akiknek van reménységük és azokra, akiknek nincs reménységük a halál utánra. Lázár sírja mellett is megtaláljuk e két csoportot:

1. A testvéreknek sok részvétlátogatójuk volt. Vajon mit tudtak mondani nekik? Bizonyára elmondták a szeretet és az együttérzés mondatait. De vajon tudtak-e ennél többet nyújtani? Hiszen egy sír mellett a zsidók többsége ugyanolyan reménytelenül állt, mint a mai ateista vagy névleges keresztény. Csak a farizeusoknak volt reménységük a halottak felett. A feltámadási reménység nem volt általános. Inkább az volt a felfogás, hogy a halállal mindenek vége.

2. Lázár sírja mellett ott volt Márta is, aki hisz a halottak feltámadásában. Azonban a távoli jövőben történő feltámadás-hít még nem elegendő az igazi megvigasztalódáshoz.

A *bethániai temetőben Jézus is ott van és neki van mondanivalója: „Én vagyok a feltámadás és az élet”*. Ezzel Jézus feltámadáskor *Márta előtt a feltámadás és az élet titkát*: a feltámadás és az élet nem elvont fogalmak, nem tan, hanem Jézus maga. Az élet definiálhatatlan fogalom.

Sen a biológia, sem a filozófia nem képes az élet lényegéről teljes képet adni. A „beesültes” tudósok, kutatók általában el is ismerik ezt. Az élet még a Biblia alapján is szavakkal nehezen megfogalmazható. Ezért állítja elénk az

Újszövetség szemléletesen. Az élet nem valami, hanem Valaki. – Ján 1,4. – Ján 11,25; Ján 14,6; 1 Ján 5,12.

Az élet Jézus Krisztus, Őbenne Isten jelenléte. Vele való közösség. A Biblia nem minden létezés ismer el élnék. Élet szerinte csak az Isten előtt, Vele közösségben folyó, Vele harmonikus létezés. Ezért mondja sokszor halottaknak azokat, akik e világ fogalma szerint még élnek és ezért mond élőknek olyanokat, akik már elmentek.

A feltámadás pedig Krisztussal való találkozás. A feltámadás azt jelenti: Krisztus valóságos lesz bennem. Valóság, mégpedig nem a jövőben, hanem már most, a jelenben is. Isten az újjászületésnek már most olyan életet ajándékozott nekünk, amely legyőzte a halált. A bennünk elkezdődött új élet töretlenül folytatódik a halálunk után, mert minden újjászületett emberben a feltámadott Krisztus élete van.

A feltámadás ebből a megközelítésből az élet feltétele és kezdete. Nem véletlen Jézus mondatában a szavak sorrendje sem. Tehát a feltámadás nemcsak jövőbeli reményiségünk, hanem már ma valóság.

Ezzel Jézus a jövőből a jelenbe irányítja a tekintetünket és kimondja: A hívó számára meghalt a halál. A Krisztushoz tartozók élete is bekanyarodik a sírba, amikor annak rendelt ideje elérkezik. A hívó teste is porrá és hamuvá válik, hiszen „test és vér nem örökölheti Isten országát” – 1 Kor 15,50. –, de ez a halál mégis egészen más, mint a hitetlen halála.

Mind Ezeket végig gondolva látjuk, a bibliai sorrend más, mint ami emberi elképzelés szerint logikus. A csak testi, fizikai élettel, bios-sal rendelkező, Istentől távol élő ember azt hiszi, hogy „él”. Ennek az életnek egyszer majd vége lesz, ezt a véget nevezi halálnak. Homályos, vallásos elképzelései vannak, hogy ebből a halálból talán egyszer majd feltámad. Tehát az ember által képzelte sorrend: élet – halál – feltámadás.

A Biblia azt tanítja: a csak bios-sal rendelkező, Istentől távol létező, vegetáló ember halott. De ebből a halálból lehetséges feltámadás, ezért jött el Jézus, halt meg és támadt fel. Ha valaki kinyitja az ajtót és behívja az életébe Őt – Jel 3,20. –, akkor elkezdődik benne a bibliai értelemben vett élet, örök, isteni élet, melynek a testi, fizikai halál sem árt majd. Az ilyen élet töretlenül folytatódik a testi halál után, sőt akkor teljesebb csak ki igazán. Tehát az ilyen ember MÁR MA FELTÁMADT. Vagyis az igazi = logikus sorrend ez: halál – feltámadás – élet.

Dr. Erdélyi Judit

NAGYPÉNTEKI IMA

Alázattal, lelki töredelemmel, kereszted alá állók és szomjúhozó lélekkel tekintek Reád, szívem hő szerelme, tövissel koronázott Megváltóm, Jézus! Reád tekintek és életem szükségét, szívem fájdalmát ebben önöm ki: „Jézus! emlékezzél meg én rólam!”

Uram! Nem kérek én magam számára elsőséget. Nem kérek dicsőséget, sikert. Csak azt kérem: „Jézus! ne feledkezzél el! Emlékezzél meg én rólam!” Érezzem, tudjam, hogy gondolsz reám, szeretsz, hisz magad mondtad: „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért!” Te életted adad én értem a keresztán! Áldott légy szeretetedért!

Nem kérem én az élet keresztségének levételét. Uram! a Isten sem kérte. Vele együtt azt kérem: „Uram! emlékezzél meg én rólam!” Add, hogy az élet keresztye, fájdalma, csalódása alatt nyögve érezzem, hogy nem vagyok egyedül. Nem magamban, hanem – ketten – veled együtt hordozom a keresztet. Arra vágyom, hogy örömlőn, bajon, napugaras úton, vagy sötét ború alatt, életben, halálban kezemet fogod, ketten megyünk. Azért rád tekintve kérek: „Uram! emlékezzél meg én rólam!” Ámen.

HÚSVÉTI IMA

Édes Atyám! Hálaival, újjongó örömmel járulok Hozzád ezen az áldott ünnepen. Köszönöm, hogy Megváltót adtál, aki halálával eltörölte bűnöm. Áldalak, hogy nem hagytad Őt a sírban. Dáldalmat adtál neki a hűn és halál felett.

Áldott légy Jézusom feltámadásáért! A halhatatlanság boldogító hitét! Nincs már szívem féltelmére nézni sírom fenekére. Sőt örömmel teszek vallást, hogy végig gyakorom elköltözni és

Krisztussal lenni, mert az mindennél jobb. Vágyok hazameenni, Hozzád, hol készen vár a hely, hol bűnnek nincs szava s a szív békére lel.

Atyám, hogy ne ítélre, hanem örökéletre mehessenek: bocsásd meg bűnemet! Feltámadott Jézus! Támassz fel engem is új életre, hogy éljek többé ne én, hanem Te magad éj én bennem. Vigasztalásnak Lelke! szállj le ma az egész világra, térj be minden bánatos háza, szomorkodó szívébe és adj vigasztalást, békességet!

Ézsaiás kérlek: tedd áldottá ünneplésemet! Ámen.

(Olvashatók az amerikai magyar reformátusok Énekeskönyvében)

FÜNDÖL

2. Itt van már Jézus hívei között, Jertek mind, Ő népe: köszöntsétek Őt! Töltsön el a hála most mindenedet. Győzelmével szerzett nekünk életet. Légyen dicsőség mindenek előtt Néked, mert Te győztél a halál fölött.

3. Nincs semmi kétség győzelmé felett. Velünk az Úr Jézus, ki tovább vezet. Készen vár a hajlék, ha megérkezünk. Üdvösségben Ő lesz örökké velünk. Légyen dicsőség mindenek előtt Néked, mert Te győztél a halál fölött.

ÉLET – HALÁL – FÖLTÁMADÁS

– A lelkipásztor és az orvos eszmecseréje –

Áldottemlékű egykori jóbarátom, dr. Potondi András a halottélesztés szaktekintélye volt. Egy alkalommal, amikor vendégszerető otthonában beszélgettünk, vette a Bibliát és három helyet is kiemelt belőle. Úgy találta: ezek – üdvörtörténi mondanivalójuk mellett – az ő szakterületének gyógyítástörténeti bizonyosságaiként is tekinthetők. Előlapozta az 1 Királyok 17-et: Illés próféta csodatételét, amikor életre kelt a saretai özvegyasszony fiát. Ezután fölolvasta a 2 Királyok 4-ből azt a történetet, amikor pedig Elizeus próféta hozza vissza az életbe a sunemita asszony gyermekét. S végül az Újszövetségből, a Cselekedetek Könyvéből idézte a 20. részt; itt meg Pál apostol menté életre Eutichust.

Akkor, ott, azon az emlékezetes eszmecserén éles határt vontunk a „reanimáció” és az „anasztázis” kö-

zött. Megértettük: más a klinikai halálból való halottélesztés és megint más az a hitvallásunkbeli üdvösséges csoda, amit így fogalmazzunk meg: – „Hiszem testünknek föltámadását és hiszem az örökéletet!” A „re-animálás”: az emberi szeretet és gyógyító tudás dala; – igen: a Szentírásban még a véghezvitel – napjainkban is hasznosnak ösmert – gyakorlatát is leírva találjuk. De a „halottak föltámadása” – úgy, ahogy azt Jézus hatalmasan megbizonyította Jairus leányának, a naini ifjúnak és Lázárnak talpraállításával, s legkivált megkoronázta saját húsvéti föltámadásával: már annak a mérhetetlen erőhatalomnak előzetese, ami az idők végén, a „teljességben” lesz örömdetesen nyilvánvaló. „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Ámde

Krisztus föltámadott a halottak közül: zsenéjük lőn azoknak, kik elaludtak!” (1 Korinthus 15,19–20). A télen, szobában hajatott virág: a reanimálás képe; a kikelet pedig – amikor „az erdők, a mezők virághaborulnak” – az anasztázis szép emlékezetője. A szántóvető földművesnek földdel való gyökzökőése: akárcsak a halott-élesztés; a tudós csillagásznak a Földdel, mint égítettel való foglalkozása azonban már: a föltámadás távlatainak képzeletet serkentő előmutatása.

Annakidején, kutató orvos barátommal együtt kértük a Mennyei Atyát: kerekítse tájékozódásunk szemhatárát e mulandó élet szűkösségéből az örökélet tágasságáig...

E Húsvét ünnepében, kérjétek Ti is, Kedves Testvéreim!

Hegyt-Füstös István

Ahogy testvéregyházunkban látják

A presbitereknek köteleessége:

- 1 A presbitérium grúlésein és tanácskozásaiban részt venni.
- 2 A presbitérium bizottságaiban közreműködni s külön megbízatásuk esetén kiküldetésükben eljárni.
- 3 Az egyházközség tagjait az egyház iránti köteleességeik teljesítésére buzdítani, az Isten törvényének megtartására szeretettel figyelmeztetni, inteni azokat, akik rendetlenül járnak (1 Thess 5,14.), intik mint atyjokfiát (2 Thess 3,15.), felépítik aláztatosságnak lelkével (Gal 6,1.).
- 4 A lelkipásztort egyházvédő és építő minden munkájában támogatni.
- 5 Az egyházközségnek az ő felügyeletükre bízott tagjait időnként, de legalább évenként egyszer meglátogatni, különösen az elhagyatottakat és betegeket, a hittanköteles gyermekeket és konfirmandusokat, házassalándókat és egyéb életfontosságú elhatározás előtt levőket felkeresni és a lelkigondozás és missziói munkájában a lelkipásztornak mindenkor segítségére lenni.
- 6 A vegyes házasságokat figyelemmel kísérik s a vegyes házasságra lépő egyháztagot figyelmeztetik és hatnak reá, hogy a házasságából születendő gyermekeket a református vallásra kereszteltesse és neveljék. Tapasztalataikra a lelkipásztor figyelmét felhívják.
- 7 Mind magán-, és családi életükkel, valamint az egyház iránti törhetetlen ragaszkodásukkal, tisztos magukviseletével, istenházának buzgó látogatásával, a sákrumentomokkal való éléssel az egyháztagok előtt példaként világozjanak.

(A jogszólóvlat Református Valláskönyvből)

Virág-vasárnap

Királyt várnak és – KIRÁLY érkezik! Szanárháton jön, bár úgy lenne jó, hogyha nyomában fényes seregek...

– „Az én országom nem innen való”, gonóolja Ő, de nem mondja ki még, majk később, majd csak Pálátus előt.

Az úton lombos ágak kőpények. Nagy féltörtés kíséri be Őt Jeruzsálembe... Van-e, ki hiszi, hogy ez a JÉZUS AZ ISTEN FIA, KI előtűl a világ bűnéit, s hogy érte – értük – meg kell halmnia?

Füle Lajos

EGÉSZ BENSŐM A FELTÁMADOTT ÚRRA FIGYEL

Elmelkedés a Heidelbergi Káté 45. kérdés-felelete alapján

A feltámadott Úr Jézus Krisztusról szóló reformátori biznyságtétel lelkületével és szellemiségével valljuk, valhatjuk, hogy:

1. A feltámadás a teljes mennyi közösség ígérete Istennel, amit többé nem árnyékol be semmiféle sorforduló vagy bűn, mert ott ezek mindörökké mögöttünk maradnak. Az emberek egy jó része a gólgotal kivégzéssel eveltele Őt, de nem így az élő Isten. Az Atya felmagasztalta Őt, s ajándékozott neki olyan nevet, ami minden név fölött való (Fil 2,9). Az Atya elfogadta Fiának önfeláldozó áldozatbemutatóját. Egyedül Ő tett eleget Isten igazságának és kegyelmének, amire – egyedül a világon – kezdettől mindvégig méltónak bizonyult. Ezért a tökéletes elégtételért és engedelmisségért remélhetjük a teljes mennyi közösségekben való részvételünket mi is – egyedül hit által.

2. Amennyiben Jézus a sírban maradt volna, nem lehetne Ő és senki más sem egyetlenyig vigasztalásunk mind életünkben, mind halálunkban. Nem hitenénk Benne többé. Hisz csak élőben bízhatunk, ez földi létünk vasközelkedésességű logikája. A pusztá emlékezésből nem meríthetünk mindent elégséges erő, bármily fontos is, hogy kinek-kinek van mire-kire emlékeznie. Ez csak a múlt tiszteletére, vallásos üdvözlők kialakítására lenne elég. Ha a kő nem állt volna elhengerítve, hanem a helyén marad, Jézus sem lehetett volna több egy ékes mozaikkőnél az emberi történelem színes és hatalmas, lassan kikerekedő mozaikfreskóján. De Jézus él, s így mi is élünk, s a történelemnek és hitünknek egészen más tartalma és értelme van – Őbenne!

3. Jézus feltámadása a bizonyíték arra, hogy Isten az erősebb, nem a lázadó-tagadó ember, Jézus az erősebb, nem a halál. Ő az erősebb, nem a Gonosz, Ő a győzedelmes, nem a Kísértő. Az atyai tetle az utolsó szó, nem pedig az emberi szó az utolsó tett. Jézus erősebb minden „belénk-kódolt” genetikai parancsnál, hibavalóságánál, ami a múlt felől, belülről fenyeget minket. A Feltámadott Úr Jézus Krisztus képes egyedül parancsolni a nekünk parancsoló ösztönöknek, sorsöröknek, vérünkben áramló utasításoknak. Ő minket is képessé tehet e parancsokra nemmel válaszolni, az ember utasításainak parancsolni. Ez már feltámadásának gyümölcse bennünk – akaratunk engedelmes átadása Őnek, önkéntes szolgálunk, igazi szabadságunk jele.

4. Amiként a halál Jézus nem volt képes levetni véglegesen, úgy a Feltámadott Úr Jézus Krisztusba vetett hitben bizonyosak lehetünk afelől, hogy a halál végleges hatalma felülről is megemissül. Hiszen ígéret szerint az Ő testének tagjai, feltámadásának pedig részei vagyunk – nem rész szerint, hanem mindenestől fogva.

5. Mivel Jézus valóban él, ezért aki csak hallott Őrőla, többé Őt meg nem kerülheti, ki nem hagyhatja életéből – véglegesen. Kegyelem, ha az jókorán, időében, ifjúságunkban történik, s szavára igent mondhatunk, dönthetünk Őmellette. Hiszen azzal is tisztában kell lennie mindenkinek, hogy a nem választás, a halogatott döntés is – döntés ellenünk! Nem Ő lesz a vesztes, hanem az, aki nem akar dönteni. A döntésképtelen ember Jézus mindenkit elfogad, aki Őhöz biza-

lommal közeledik. Igénybevevő kegyelme felelősséggel ajándékoz meg. A Neki felelős élet mindennapi ráfelelő áldásával látogat meg. Színe előtt járva, így szolgálhatunk dicőszítva Őt, életünknek kimért idejében.

6. A történelmi lét, s a szempillantásnyiraál is rövidebb emberi életünk végén nem a megszolgált halálos ítélet vár ránk – hanem egyedül kegyelmeből maga Jézus Krisztus. Ő a személyes név. Nem a személytelen semmi, a nincs van ott, hanem a személytelen, a Szabadító (1 Thessz 1,10). Nem valamiféle ismeretlen, titokzatos hatalom, erő áll az út végén, nem ilyen vagy olyan világbirodalom állja el utunkat, hanem a Feltámadott Úr – személyesen, aki ott is Isten királyi uralmát „testesíti” meg. A hívő ember számára a kezdet és a vég, az Alfa és az Omega is személyes valóság, az Örökké Élő valósága. Így néve igaz és boldogító annak hite, hogy sorsunk nem kiszámíthatatlan sorsörök játékszere, „pingpong-labdája”, hanyódo sajka sötét, tonboló halálörök óceánjár, hanem Isten kincse, gyönyörzeme, Istenkézből-Istenkébe gördítve, oltalmazón forogva. Mert a Feltámadottba vetett hit horgonya által személyhez kötött már létünk kezdete és alkonyórája is. Az Örökké Élőhöz. Ezért már most halásan halunk meg önmagunknak, hogy élhessünk Őbenne – Őnek, s egyszer mindörökké Vele a mennyei közösségben, ahol Isten lesz majd minden mindenében (1 Kor 15,28). Ezt a húsvéti hitet kérjük el mások és magunk számára, hogy egész bensőnkkel figyelhessünk Rá és egész valónkkal engedelmeskedhessünk Neki boldogan!

Békefi Lajos

Tiszakécske nagy napja

Március 5-én közös presbiteri és lelkesítő konferenciára fogadta gyönyörűen megújított templomába a tiszakécskai egyházközösség Bácsiskunység eklézsiának előjárót. „Református kereszténység és közeleti felelősség” volt a tanácskozás témája. Nemcsak hazánk ma időszerű kérdéseit foglalkoztatták a gyülekezetet. A közelet is hívó ember hivatása azóta, hogy elhangzott isten szava: „Teremtünk embert”. Ezt Isten nem kérdő, hanem felelősséggel mondta. Papp Vilmos budapest-kőbányai lelkesítő előadását indította a beszégetést.

Helytlen az olyasféle kérdésfelvetés, hogy „Hit, vagy közelet?” Az sem látja át az élet telességét, aki így szól: „Hit és közelet.” (Isten országából nem alkalmi kirándulásokra kell menni a közeletbe.) A helyes gondolkodás és gyakorlatot az ilyesféle

megfogalmazás tükrözi. „Hit: közelet”. Gondoljunk a nagy parancsolatra! Ez minden keresztényre érvényes. Az eklézsiák előjárót pedig egyenesen kötelezi.

Az egyház attól Egyház, hogy Jézus kimentette a jelenvaló gonosz világól arra, hogy ugyanabban a világban az Ő szolgálja, s embermentő apostola legyen. Legyen s, kovász, fény családjától kezdve a teljes közeletben. A Magyarországi Református Egyházról elmondható, hogy nemcsak 1517-től fogva, de az előreformáció korai századaitól kezdve Isten akaratának próbát eleget teni. Budai Nagy Antal huszifái, Sylvester János, a végvári vitézek, a pozsonyi vértörvényszék sokszáz vádolt prédikátora, s vértanúja, Kazinczy, a Wesselényiek hűsége ezt idézi.

Nemcsak a vasárnaponkénti istentiszteleteken (ez hitéletünk szíve), de az egyház-építés hétköznapi kétkézi feladataiban hitüket gyakoroljuk. Még az olyan eseményeken is, mint amilyenek a választások. E tekintetben fontos és részletes eligazítást ad a „PRESBITER” 1993. évi decemberi számában megjelent állásfoglalás.

Isten áldja meg a tiszakécskai eklézsiát híveit azért is, hogy felsőfokon gondoskodtak a konferencia mintegy 250 résztvevőjének testi-lelki jólétéről. A végére még egyszerű meglepetést is tartogattak. Bemutatták a régi-új református iskola most elkészült 1000 (száz, egyszer) négyzetméteres tornacsarnokát. Pompás látvány, egyszerű ígéret a jövőre.

P. V.

Mit tehet a presbiter a lelkészutánpótlásért?

Hát tehet valamit?...

Az egyik presbiterkonferencián sok fájdalmas adatot hallottunk arról, hogy hány helyen nélkülözik a helyben lakó lelképásztort. Ugyanakkor sok örömdöntés is hangzott el arról, hogy mintként készülnek új lelképásztort fogadására. Ma még üres parokiák tetőzetét javítják. Másutt központi fűtéssel látják el a még lakatlan épületet. Volt, ahol elhatározták viszonylag kis lélekszám mellett azt, hogy átlagon felüli fizetést biztosítsanak csak azért, hogy mihamarabb kapjanak lelképásztort.

Vitathatatlan tény, hogy ha a tegnapi nappal a jelenlegi lelkési létszám kétszorosát lehetett volna szolgálatba állítani, akkor is csak feleannyi lelkész lenne, mint amennyit a szükség megkívánna. Azonnal elkélne 500 gyülekezeti lelkész, 500 ifjúsági lelkész, nem is szólva a szakszolgálatokról: honvédságnál, kórházakban, intézményekben.

Mindenesetre jó jel az, ha panaszkodunk a lelkészhiány miatt. Valami, valaki nagyon hiányzik! A panasz önmagában azonban édeskeves. Az már jó jel, ha valahol tervszerűen, előre készülnek a lelkész fogadására. Azonban még ez sem elegendő. Az utánpótlás érdekében tenni is kell! Mit tehet a presbiter? Nagyon sokat! *Imádság, példaadás, bíztatás.* Ha saját presbiteri szolgálatát hittel, lelkesen, imádkozva és áldozatosan végzi, méris jó toborzó munkát végez saját gyermekei, unokái körében. A gyermekeknek, unokáknak mindaz nagyon fontos, amit a szülő szívvel-lélekkel csinál. Ha szenvedélyesen méhészkodik, fia, unokája is szeret majd „bogarászni”. Ha az édesanya szeret sütni-főzni, leányából is jó gazdaasszony lesz. Ha a presbiter szereti Istent, egyházát, hitét, templomát, népét, az Igét, szeret énekelni, imádkozni – gyermeke ezen eltűnődik. S ha azt tapasztalja, hogy elődje minden jó tulajdonsága, erénye, szép élete ebből táplálkozik, akkor neki is mindaz kedvezőre való lesz. Ha ennek ellenkezőjét tapasztalja, felesleges a noszogató.

A presbiter tehát már családi körben is sokat tehet a lelkészutánpótlásért.

Ha a lelkész hiányában is helytáll hitéért, s eközben mondja: „E fiúból pap lesz, akárki meglássa” – máris sokat tett a jövőért. Sok olyan nagyszerű lelkészt tart számon egyháztörténetünk, aki egy-egy hűségese presbitercsalád legkiválóbb hajtása lett. Gyermekekorukban ugyanis nem csupán iskolapadban tanulták azt, hogy mi a hit, a Biblia, imádság, mikor és hogyan kell harangozni. Mindezt már otthonról hozták, s már erre az alapra építhettek tovább.

Mindezt azonban időben kell felismerni. Nem úgy, mint a derék senyeházi presbiter. Nem engedte unokáját továbbtanulni. Pedig az azért óhajtozott a pápai kollégiumba, hogy lelképásztort lehessen. Szép nagy gazdaság volt otthon, kellett a munkaerő. A családfő azonban arra gyanakodott, hogy unokája a tanulás ürügyén akarja kivonni magát a munkából. Az unoka szándéka azonban halálosan komoly volt. Oly annyira, hogy kijelentette nagyapjának: addig nem eszik, amíg el nem ereszti Pápára. Inkább éhenpusztul. A presbiter napra az éhségstrájk harmadik napján elballagott a nagytekintélyű esperes úrhoz, s elpanaszolta, hogy milyen haszontalan gyerek az unokája. Az esperes úr végighallgatta a súlyos panaszt, s azt mondta: „Ha már ilyen haszontalan az unoka, eresse csak el a kollégi-

umba. Úgy sem lesz belőle jó munkás. A tanuláshoz pedig majd csak kap valami segítséget.” Ebből a fiúból nemcsak, hogy jó lelképásztort lett, de felelősségteljes esperes is. Sőt ma már az ő gyermeke is ugyanazt teszi.

Kedves presbiter atyafiak! Nyissuk csak ki szemünket házunk táján – s máris szűnőfélben lesz a lelkészhiány... – Természetesen nem ilyen egyszerű a dolog. A lelkési pályára a legtalpraesettebb, legegészségesebb, legfogékonyabb, és nagyon, de nagyon hívó fiatalok kellene.

Minden presbiter tehet is valamit azért, hogy gyülekezetében legyenek ilyen fiatalok.

Régi időkben látszólag egyszerűbb volt minden. A gyerekek sorban álltak a harangkötélnél, s kérték szépen a harangozót, hogy engedné már meg nekik néhányszor meghúzni a harangot. – Ma – ilyen szempontból sajnos – villany működteti a harangokat. Az orgona körül is tolongtak. Vajon kinek engedje meg a rektor úr a fűtést? Ma már ez is villannyal megy. Hajdanán a legjobb tanulók „diktálták” a templomi éneket. Áram híján félhomály uralkodott a templomban. Szemüveghiányos világ járta. Mindenki nem is tudott olvasni. A diktáló gyerekek soronként elmondta az éneket, s a gyülekezet énekelte. Ez is a múlté.

Vannak azonban más lehetőségek. Vonjuk be őket a szent szolgálatba. Szindarabtanulástól a kerítésfestésig, templomi kézimunkakészítéstől a kilincsek kifényesítéséig.

E pillanatban fiataljaink egy része csak azt láthatja, hogy milyen fontos dolog a diszko, az autó, meg a pénz. Mutassuk be a fontosabb értékeket. A feladat nem könnyű. Viszont itt és így kezdődik a Magyarországi Református Egyház jövőjéről lelkis vezetőinek a kiválasztása és felkészítése. Ez presbiteri szolgálat a javából!

Dr. Papp Vilmos

Lelkészként – presbiterekről (II.)

A Dóczyak mellett a presbitérium másik fele részben az itteni Szabó, Fietesi, Köntös, Dobozai (Vétesdobozói idehízasodott), Bakonyi (Csákvárról való), Vajda nevű családokból, s az 1948. év után a Felvidékről áttelepített családokból alakult a 3 éves ciklusok választása után. – Az én időmben a felvidéki családok közül a reformátusok külön értekes tagjai és presbiterei lettek az egyháznak, mert ők a puritánus hagyományokat őrizték, otthon rendszeresen jártak templomba minden vasárnap, 8 általános iskolát végeztek; ők még használták a Szikszai-imakönyvet; sokat vettek velem és küldték vissza az óházába: Mglécnémetibe, Alsó-, Felsőfánra, Perénybe stb. az ott maradtaknak.

Reggelként megvolt minden nap a hétfői könyörgés, amelyre az idősebb helybeli meg a felvidéki református, többnyire asszonyok minden nap feljöttek. Jó volt így elindulni a munkába! – Idővel az idősebbek elfogytak, s utójárta csak a felvidéki Kovács József volt már ott a reggeli könyörgésen: az utcájukban lakó gyermekek már messziről ismerték őt; – S mosolyogva az ottani ismerősök megkérdezték a gyermekeket: Hogy mennek a katonák? S ekkor ki-

húzták ezek magukat és úgy lépdelték keményen! – S hogy megy Kovács néni? S ekkor kétrét görbülten egy bottal a kezükben mentek lassan előre – a templom felé! – 1965-ben egyszer ő is elmaradt. – A napi Ige ez volt: Zsolt 12,2, és 110,15.: „Segíts Uram, mert elfogyott a kegye, mert eltűntek a hívők az emberek fia közül...!” Ez volt felette a temetési igehirdetés Igéje is: Kik a kegyesek, miről lehet őket megismerni, milyen a munkájuk, van-e családjuk, gyermekük, lesznek-e belőlük a jövőendőben is? – Igen, mert az Ige több, mint 3000 esztendővel ezélt hangzott el! S mindig volt Istennek népe és lesz ezután is.

A felvidékiek közül valók voltak, az idős Kovács József presbiteren kívül a veje: Szakáll Béla és családja 5 gyermekükkel (Sz. B. testvére: Sz. János Tompa Mihály paróchiáján volt ip. és esperes); – meg Györfly Bertalan, Vajányi Imre (apa, s később a fia is), ifj. Györfly Bertalan és a Pálkás-család stb. is.

Külön fejezetet érdemel Tóth József kántor és presbiter testvérünk. – Felvidéki volt, az Aggteleki-cseppközarlag vidékéről, de a határon túlról, ahol az ottani kis evangélikus közösségben előkönyörgő volt.

– Kicsiny, alacsony termetű, de nagy lélek. Foglalkozására nézve ács, de ha kellett kovács, cseremester, méhészt, kertész, de muzsikos is: volt egy zenekara, ő volt a fő, de tudott harmóniumozni is. Ide telepítve, mivel evangélikusok nem voltak, lelki testvérünk lett. Nem pénzért, ingyen vezette az énekiést harmóniumon nálunk reformátusoknál. – Ő ott volt mindig a 10 órai istentisztelet előtt legalább egy 1/4 órával, átnézte az énekek kottáját; – 600-800 méter távolságra lakott, de a du. 2 órai istentisztelet előtt is mindig ott volt legalább 1/4 órával. – Úrvasorát velünk együtt vette, kivéve ha egy evangélikus lelkész hozzánk eljött, s úrvasorai istentiszteletet tartott. – Velünk jött a szomszédos gyülekezetben tartott evangélikusokra, ha 6-8 km-t kellett is gyalogolni a szomszédos gyülekezetekbe. 90-en felül volt, amikor meghalt. Adóig sok szép rózsát is szerezett, s gyümölcsöt is nemesített. Itt a miénk volt, de ott Krisztusé lett örökre. – Legyen áldott a már sok hazatért presbiterünkkel együtt az ő neve is!

(Folytatjuk)

Dr. Balázs László

EGYHÁZTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS RÁKOSVIDÉKEN

Rendhagyó eseménynek lehetett tanúja a XVII. kerületi lakosság. A Dózsa Művelődési Házban november 23-án olyan kiállítás nyílt, amelyre kerületünk történetében még nem volt példa. A kerület egyházai – római katolikus, evangélikus, református, baptista, görög katolikus és izraelita – felkérésre egyháztörténeti kiállításon vettek részt. A kiállítás rendezői: a XVII. kerületi önkormányzat, a Katolikus Ifjúsági Mozgalom és a Dózsa Művelődési Ház voltak. Meghívójukon a 129. zsoltár 4-5. verse volt olvasható: „Az Úr igazságos, ő tépte szét a gonoszok láncait és meghátrálva szegényt vallottak Sion minden gyűlölői”.

A kiállítást dr. Korosszegi Richárd miniszteri biztos nyitotta meg. A kiállítás védnökei: dr. Balla Gábor Tamás országgyűlési képviselő és Kátai Péter alpolgármester volt.

A rákoscsabai presbitérium egy bizottságot jelölt ki, amelynek az volt a feladata, hogy református egyházunk történeti tárgyait, dokumentumait összegyűjtse és a kiállítás rendelkezésére bocsájtja. A rendezőség a bizottság munkáját vezetői nevének közreadásával ismerte el (Fodor Sándor missziói gondnok, dr. Füzési Zoltán lelképásztor, Tarnai Sándor presbiteri jegyző).

Hagyományosan ökumenikus szellem uralta a kiállítótérmet. A belépőnek az első benyomása az volt, hogy egy olyan templomba nyitott be, ahol a különféle felekezetek „szentek szentje” található. Nem összevegyítve, mégis megnyugtató harmonikus összhangban egymással. A bejáratú ajtó küszöbét átlépő látogató elsőnek a református megterített úrasztalával találta magát szemben. Mögötte speciális állványon a református papi palást volt látható. A falakat drapp textillal bevont keretek takarták, és osztották enyhé terekre a felekezetek területeit. Ezek a keretek függött háttérként az 1904-ben lebontott régi és a jelenlegi „pirostéglá”-templomot ábrázoló, Nyarádi István által alkotott festmény. Valamint jól látható betűkkel volt olvasható az ősi gyülekezet lelkészeinek névsora 1626 óta a jelenleg szolgáló 32. lelképásztor megválasztása időpontjának feltüntetésével.

Ehhez a felsoroláshoz a forrást a 28. a templomépítő lelképásztor, Szánthó Géza: Rákosszabai régi és újkori története című műve szolgáltatja.

Zarhato vitnekkben voltak elhelyezve a régi keresztelési és úrvasorai klenódiák. A legértékesebbekről csak fényképek, mert ezek – az ún. kutyabőr

emléklével és a huszita kehely – jelenleg Keskeméten, az Egyházkerület Múzeumának Kinestárában vannak. Ízléses táblákon mutattuk be fényképeken gyülekezetünk múltját, jelenét, tüzdelve ezeket aktuális publikációkkal. Egyebek között külön szerepelt államosított püspökönk a korabeli tanítókkal, rektorokkal készített csoportképeken. A 90. évre visszatekintő énekkar. A Szánthó Géza utáni lelképásztorok presbitériumukkal. A jelenleg működő missziói testületek: lepamisszió, diakónia, ifjúsági csoport, Hittantáborok, „mamakörök”, házaspárok közössége. A régi és az újrainduló cserkészlet relikviái és sorolatok tovább. Bemutalkozásunknak komoly visszhangja volt. Mi magunk is használtuk látunk ezeknek a kihívásoknak. Összegezve múltunkat, jelenünket, hálával állapítottuk meg, hogy gyülekezetünk története az Úrtól lett, és csodálatos az a mi szemeink előtt. Azoknak pedig, akiket a bizonyágoknak ekkora fellege vezet körül, nincs okuk a félelemre a jövő felől.

Fodor Sándor
Bp.-Rákosszabai

A presbiter kapcsolata a lelkipásztorral

A keresztyén élet kapcsolatrendszer, vannak rossz, értéktelen, káros kapcsolataink, vagy voltak, s lehetnek nagyon értékes, hasznos, termékeny kapcsolataink. – Itt most a presbiter kapcsolatról szólnak a lelkipásztorral, tehát a presbiter felől nézzük ezt, a presbiter személyes felelősség felől.

A páli levelek adnak képet az alakuó keresztyén gyülekezet rendjéről. Főleg az 1 és 2 Timóthéus és Titus levele. Az itt említett gyülekezeti tisztségek, szolgálatok között szó van a presbiteréről. Ez kiemelt szolgálat és betöltése is igényes feladat.

Lelki előfeltételek

Sok szép és tartalmas kapcsolatról olvasunk a Szentírásban. Gondoljunk Mózes kapcsolatára Józsuével, Ilés kapcsolatára Elizeussal, Jeremiáséra Bárukkal, Dávidéra Jorathánnal, vagy Pál kapcsolatára Timóthéussal. A világban másféle alapokra épülnek ezek, Isten rendjében is más a helyzet. Nekünk ezt kell megérteni és gyakorolni. Egy ismert példázatra figyeljünk, az adós szolgálóra. Benne Péter kérdésére, amit

Jézushoz intézett: hányszor lehet az én testvéremnek ellenem vétkezni és neki megbocsátani? Még hétszer is? Ismerjük a választ. Jézus Péternek elmondott egy példázatot az Isten Országáról. Az úrról, akinek szolgálja tüzere tántummal volt adós. Fizetni nem tudott, s amikor könyörgött és sírt, akkor a gazda szeretetből minden adósságát elengedte. Jézus arra int minket, hogy a dolgok Isten Országának rendjében juttassuk megoldásra. Aki nincs benne ebben, az nem tud helyes kapcsolatokat kialakítani. Előbb ennek a belső és mennyei kapcsolatnak kell helyreállni,

hiszen Jézus ezért jött. A presbiter kapcsolata a lelkipásztorral nagyon fontos, de van ennél egy mélyebb és szentebb kapcsolat. A presbiter és Isten, a presbiter és Jézus kapcsolata. A presbiter és Isten Országának kapcsolata. Péternek rossz kapcsolata volt valakivel s ennek a megoldását nem találta meg, Jézus rávezette: Isten Országában a megbocsátás, az ingyen kegyelem a döntő. Az, hogy aki benne van az Isten Országában, aki újonnan született, annak új és más élete van. Bocsánatból él, kegyelemből él, és bocsánatot kell adnia, kegyelmet lehet gyakorolnia. Ha ez a minden más kapcsolatot megelőző új viszonyulás nincs meg, akkor nem lehet igazi kapcsolatról beszélni. Tehát az életem gyökere rendben van-e, megjelent-e számomra az Isten idéző kegyelme, megbocsátásban részesült ember vagyok-e? Ezek itt is a főkérdések, amit mindenkinek saját szívében kell megvizsgálni. Az ApCsel 20,26-ban ezt olvassuk: viseljétek gondot magotokra és az egész nyájra, amelyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett!

Lehetőségek – áldások

Ezen az alapon lehetséges minden igazi kapcsolat. Ebben van a presbiter és lelkipásztor kapcsolata. Mi következhet ebből? Az, hogy kettőjük kapcsolata lehet testvéri és lelki. Mindketten tudják, hogy bűnös emberek és hiszik, hogy az a Jézus mosta meg őket, aki a bűnösökért jött. Ebben lehetnek egymásért imádkozó munkatársak, akik közösen Isten Országának ügyéért fáradoznak. Ebben a kapcsolatban a presbiter örömmel és tevékenyen részt vesz a gyülekezeti életben, alkalmakon, istentiszteleteken, szolgálatokban, példányképe lesz a nyájának. Ebben a lelki minőségben lehetnek egymásnak olyan munkatársai, akik a test felépítésére, lelkek mentésére szabadítást tudnak hirdetni. Egy ilyen kapcsolatban a presbiter nem hátmögötti gyalázkodó, támadó, hanem pástör-védő ember, aki mindig szemtől-szembe végzi a maga munkáját. Szemmel tartják a gyülekezetben folyó mindenféle munkát, gyermekek, ifjak, felnőttek között, a lelkipásztornak szeme, keze, füle lesznek, szívük kinyílik a szolgálat minden részére, beleértve az épületeket, vagy a pénzügyi gondokat is.

Nehézségektől az együttműködésig

Ha kettőjük kapcsolata nem a kegyelemben van, akkor legjobb esetben hagyomány, vallásos, jóindulatú, a magyar ember tisztességérzetéből következő lesz az. De az evangélium titkát, a kereszt titkát nem fogja érteni. Ebben messzire is mehetnek a dolgok, lehet a presbiter hüü, féltékeny, irigy, lehet kicsinyes, rosszindulatú, sőt el-lenség, aki már nem előreviszti, hanem hátráltatja a dolgokat. S ez kihat a lelkipásztor munkájára, személyére, törekvéseire, s magára a tényleges gyülekezetre.

Ebben az igazi kapcsolatban lehetnek igényeik is egymással szemben, a presbiter imádkozhat azért, hogy legyen a lelkipásztor jó igehirdető, hűséges lelkigondozó, aki törődik a rábízottakkal s ebben bátorítást adhat nekik. Lehet irányítani, segíteni s akív gyülekezetépítő munkában együtt dolgozni vele.

Nőni fog az egyházi szolgálat köre, lehetősége, ezért nőni kell a betöltött munkának, sőt a munkásoknak is. Valljuk, hogy élő hitű presbiter és lelkipásztor tudja szolgálatát Isten akarata szerint vizni, ebben a harcban megállni. Ezért mindenkinek meg kell térni, meg kell újni, meg kell változni az elmének és a szívnek megújulása által. Isten azt akarja, hogy a férfiak, lelkipásztorok, presbiterek tiszta kezeket emeljenek fel.

Egy Igét helyezek mindenki szívére: Vigyázz a szolgálata, amelyre vállalkoztál az Úrban, hogy azt betöltsed!

ÜNNEPI GONDOLATOK BARTH KÁROLY BREVÍARIUMÁBÓL

Én élek és ti is élni fogtok (János 14,19)

„Én élek”. Ha Jézus Krisztus mondja ezt, az azt jelenti: én, mint Isten igaz Fia, az *emberi életemet* élem, – igen, a gyöngye, magános, megkísértett, gyálszában meghalt emberi életet, mint ti, teljességgel huzzátok hasonlóan. Hogyan? Valószínűleg úgy, hogy mégis csak jobban is szerettem volna élni, mint mások? Valószínűleg úgy, hogy felszámolok az ilyen emberi élet ellen? Nem, nem úgy! Akkor nem akarték valóban hozzátok hasonló lenni, felebarátok, testvérek – különösen nem a teljességgel nyomorúságba jutott ember felebarátja, testvére. Akkor sokkal inkább elhagyott és elárultá lennök. Akkor nem az az ember akarték lenni, aki Isten irtalmából él. Nem: élem az emberi életemet, ellentmondás és ellenállás nélkül, mint a titeket, ahogyan csak lehetséges. Úgy élem, mint aki vállalja, hogy a ti és az egész világ szelenséget és gonoszságot, inségeteket és nyomorúságokat magára terhelővé látss. Élem ezt a életet, miközben hordozom ezt a terhet Isten iránti engedelmisségben, aki rám helyezte azt,

éppen ezzel azonban el is töröm, – miközben személyemben a ti emberi életeteket megváltottatom, megfordítom, megújítom, miközben a kárhözátotokból megmenekedést készítek, bűnöktől megigazulást, halálotokból életet. Így, miközben ezt a ti javatokra előhozom, élem az életemet, az emberi életet, a titekhöz hasonló életet.

„És ti élni fogtok” A Bibliában ez az Ige ebben a formában van visszautalva: „és ti is eljertek”. De lássátok itt éppen nem olyan „kell”-ről van szó, amelynek a beteljesítéséhez pusztán meghívást, felszólítást kapnánk, hogy aztán esetleg éljünk, esetleg ne is éljünk. Nem pusztán santsot kapunk, ajánlatot nyerünk. Ti élni fogtok – ez ígéret, a jövő jelzése, amely a jelenünkre, az „én élek”-ben-re következik, mint a kettő az egy után, B az Á után, mint a mennydörgés a villámlás után. Aki azt hallja, az ezt is hallja: és ti élni fogtok. Ezt akarja ez mondani: ti olyanok vagytok, akiknek a jövője nem a bűneitekben és vétkeseitekben, hanem, mivel az én életemből származtok, va-

lódí igazságban és szentségben van. Tehát nem a szomorúságban, hanem az örömben, nem a rabságban, hanem a szabadságban, nem a halálban, hanem az életben. Ő, Jézus Krisztus, az Ő élete a mi jelenünk. Tehát nem a múltunk, nem az a nagy árnyék, amely tegnapi-ról a mánkat elsötétíti, tehát nem a világ vádjával és mi az ellenvájainkkal, tehát nem is Istennek az ellenünk való megérdemelt haragja, még kevésbé a zúgolódásunk ellene, nem is beszélve a titkos gondolatunkról: talán egyáltalában nincs is Isten. Ő, Jézus Krisztus, az Ő mai élete a mi jelenünk: az éretünk odaadott isteni élete és az Ő, számunkra benne felemelt emberi élete. Ez az érvényes, ez számít, ez az igaz. Onnan indul az út, megy tovább a jövő felé az utazás. És a jövő a jelen fölött ez: ti élni fogtok”.

(A Nemzetközi Teológiai Könyvtár nagyszéri kiadványa a református könyvesboltokban kapható).

LEVELESLADÁNKBÓL

„Tisztelt Szerkesztőség, Kedves Testvéreim! A mellékelt szöveget a lapban történő közlés céljából küldöm a hozzá fűzött bevezetőmben említett céből.

E lap hasábjain nemrég megjelent nagyapám, Ravasz László emlékezőségeinek Horthy Miklósról szóló részlete, melyben mintegy összefoglalja a kormányzó személyiségéről és történelmi szerepéről vallott nézeteit. E nézetek a személyes emberi kapcsolat, a barátság és tisztelet jegyében fogalmazódtak meg. – Úgy gondolom, hasznos lenne, ha a lap olvasói megismernék édesapám, Bibó István ugyanebben a tárgyban összefoglalt véleményét is, mely történelmi helyzetek és események elemzésén alapul. Az alábbi szöveg részlet egy 1978-ban keletkezett írásából, melyben a Magyar Közösség szerepéről és politikai fel-fogásáról szól; s ebben érinti többször is Horthy Miklós szerepét. (A magát Magyar Közösségnek nevező szervezet vezetőit és nevesebb tagjait 1946-ban tartóztatta le a politikai rendőrség, és szervezkedésüket összeesküvésnek kiállítva politikai pert indított ellenük. Lényegében ez volt az első koncepciós politikai per Magyarországon 1945 után, melyet a kommunista párt vezetése arra használt föl, hogy megkezdje a leszámolást vélt vagy valódi politikai ellenteleivel.)”

Dr. Bibó István

A Horthy-korszak egészére nézve aligha lehetne megcáfolni egy olyan értékelést, mely azt egy reakciós, félféudális, csökevényesen alkotmányos rendőrállamnak minősíti, mely erőszakban született és tehetetlenségben múlt ki. Volt azonban egy pillanata, hozzátéhetjük, gyorsan elmúlt pillanata, amikor úgy látszott, hogy a rendszer vezetői a nemzet érdekét meg tudják ragadni, és annak megfelelő politikát tudnak csinálni. Akkor volt ez, amikor Teleki Pál, utána sokkal rosszabb feltételek mellett és gyengébb eszközökkel Kállay Miklós, olyan politikai alternatívákban látszottak gondolkozni, amelyek a hitleri hatalommal való szembe fordulás felé mutattak, ami Magyarországnak a béke pillanatában elviselhető erkölcsi és politikai pozíciót

ígért, és úgy látszott, hogy Horthy személye, bármi is a fogaatkozásai, elégséges lesz ahhoz, hogy ehhez a politikához az államfői támogatás döntő lökésért megadják. Ezek a reménységek jóval a háború befejezése előtt már semmivé váltak. Maga Teleki Pálnak az öngyilkossága, minden tisztességes és tragikus demonstratív szándéka ellenére is, nem az ország pozíciójának a javulását, hanem az ellenirányú, hitlerbarát erőnek a szabad útját jelentette: ha Teleki a helyén marad, talán megpróbálhatta volna megakadályozni azt, hogy Magyarország Jugoszlávia összeomlása után a Bácska megszállásából győzelmes haditünyt faragjon magának, – amibe azután Horthy oktan lelkesedéssel belement, – és 1941 nyarán talán megakadályozhatta volna, hogy

Magyarország belépjen a németek háborújába. Hogy ezt a politikát egyes vonalban végig lehetett volna-e vinni, azt na nehéz volna megmondani, mindenesetre a háborúba lépés kiterjedt után ugyanennek a politikának a Kállay által megkísérelt újfelfelvétele más sokkal nehezebb feltételek között volt csak lehetséges. Mindamelllett Kállaynak sikerült az a politikát egészen 1944 márciusáig elhúzni, és ekkor a történelem Hitler ultimátuma formájában döntő politikai és katonai kiugrási lehetőséget kínál Magyarországnak. Ehhez az kellett volna, hogy Magyarország ezt a kiugrást ugyanolyan gyorsasággal és elhatározottsággal csinálja meg, ahogy azt Románia csinálta egy fél évvel később

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL

JANUÁR

6. A Dunamelléki Református Egyházkerület lelkészértelmezletén az egyház iskolai ügyeiről és aktuális közéleti kérdésekről volt szó. A fórum-szerű összejövetelen Szövetségünket a főtítkár képviselte.

9. Dr. Hegedűs László püspökkel szolgált a főtítkár Szlovákiában Deregnőn, katechetikai és presbiteri konferencián, ahol a Keletkassai és az Eperjesi Egyházmegye esperesei és lelkészei is részt vettek.

20. A Tolnai Egyházmegye lelkészi és gondnoki konferenciáján tartottak előadást Ablonczy Zsolt zsinati osztályvezető és a főtítkár.

29. A Presbiteri Szövetség évi küldött közgyűlése volt Budapesten a Ráday Kollégiumban. Részletes beszámoló a PRESBITER 1994. 1. számában.

FEBRUÁR

5. A Presbiteri Szövetség bibliaiskoláján Dr. Papp Vilmos és Dr. Füzési Zoltán lelképásztorok után Molnár Miklós, Kálvin téri lelképásztor tartott előadást a Bizonyágtételek emberi oldala címmel.

12. A REFISZ. középiskolai bibliáismereti versenyén a zsűri elnöke volt a főtítkár.

13. Körzeti presbiteri konferencia volt a Budapest-Újpest-Központi gyülekezetben. A főtítkár előadást tartott.

14-20. Egyhetes evangélikációs szolgálatot végzett a főtítkár Noszvajon. Reggelként imaórára jöttek össze a gyülekezet hívő tagjai.

19. A Presbiteri Szövetség Egervölgyi egyházmegyei helyi szerveinek vezetősége – a főtítkár részvételével –

megbeszélést tartott és az alábbi határozatokat hozta:

– Az egyházmegyében félelvénként körzeti presbiteri csendesnapot tartanak.

– Az egyházmegyében négy körzetet alakítanak ki. A csendesnapot a közlekedési csomópontokban levő gyülekezetekben rendezik.

– A csendesnapokon evangélikációs és tanító jellegű szolgálatok lesznek. Foglalkoznak a presbiterok hitéleti és közéleti felelősségének kérdésével.

Az Egervölgyi egyházmegye helyi szervezetének kezdeményezését a többi egyházmegyei helyi szervezetünkben is megvalósításra javasoljuk.

21. Egyhetes evangélikációs sorozat volt Szabadszálláson, környékbeli presbiterok és a főtítkár szolgálatával.

26. Gondnoki konferenciák a Dunántúlon.

Dunántúli gondnokok Balatonfüreden

Több csoportban tanácskoznak teendőikről, egyházközségük és az országos egyház ügyeiről a dunántúli kerület gondnokai, presbiteri. Az egyházkerület balatonfüredi háza ad otthont nekik. E találkozások oly szükségesek, mint a mindennapi kenyér. Különösen Dunántúlon. Az itteni reformátusság a véresen kegyetlen ellenreformáció következtében szórványhelyzetbe került. Noha jól tudjuk, hogy az Úr Jézus szórványmisszióba küldte tanítványait. Erre alaposan felkészítette őket.

A szórványhelyzet éppen ezért nem félelmetes, hanem ígéretes állapot. Ámde a helytálláshoz és a jó szolgálathoz alapos felkészítés szükséges. A kérdések sokszor „prózaikak”. 200-300 léleknek kell ugyanúgy templomot, lelkészi szolgálatot biztosítani, s ahol lehet iskolát fenntartani, mint pl. Tiszántúlon az 5-10-20 000 lelkes egyházakban. Az sem könnyű, amikor az egyházközség tagjai 10, 20 – vagy mint Zalaegerszeg esetében 105 településen élnek.

Ezért is nagyjelentőségűek a balatonfüredi tanácskozások. Március első két hetében több csoportban találkozhatnak egymással, püspökükkel és esperesikkal. A Presbiteri Szövetség vezetői is részt vesznek egyrészt előadásokkal, másrészt tapasztalatszerzés céljából.

A kétnapos tanácskozások minden esetben úri szentvacsorai istentisztelettel végződnek. Avagy a résztvevők úgy térnek vissza szolgálati helyükre, hogy Jézus példáját látva, tőle tanulják a szolgálat és áldozat titkát. Nagy terveikhez és eredményes szolgálatukhoz ez feltétlenül szükséges.

A program a következő volt:

1. nap. Érekezés
Nyitó istentisztelet, bemutatkozás
 2. nap. Áhítat
Előadás: A Magyarországi Református Egyház szerkezeti felépítése (gyülekezet, egyházmegye, egyházkerület, zsinat; történelmi kialakulásuk, mai helyzetük) – ki kít választ, kiknek mi a feladata, ki miért felelős?
(Megbeszélés)
Előadás: Az egyház működőképessége (létki, tárgyi, anyagi feltételek biztosítása a gyülekezet szintjén az országos egyházig, beleértve a szerzetesszolgálatot és az iskolákat)
(Megbeszélés)
 3. nap. Előadás: Az egyház súlya és helyzete a társadalomban
(ezenk felteletrendszer, helyi, regionális, országos szinten.)
Előadás: A gondnok (presbiter) felelőssége a „működésért, illetve a működésért.”
(a január 29-i Presbiteri Szövetség közgyűlésének beszámolója)
Záró istentisztelet, úrvacsoraszórással.
- A részvételi díj és az utiköltség a küldő egyházközség terhére elszámolható volt.
Az egyházközségek gondnokai dr. Márkus Mihály püspöktől személyes meghívó levelet kaptak.
Ezen dunántúli gyakorlatot a többi egyházkerület részére is követendőnek javasoljuk, mert a Presbiteri Szövetségnek is az a véleménye, hogy gyülekezetünk gondnokai is szükséges évente egyszer összejönni, ha azt akarjuk, hogy egyházunk szolgálattevőinek pártbeszédre kialakulhasson és az egyházi közéletünk formálataiban a lelkészekkel együtt a nemlelkészek is résztvevessenek.

KÉPMAGNÓ A GYŰLEKEZETI ÉLET SZOLGÁLATÁBAN (I.)

A közelmúltban a kirándulók zuglói ökumenikus istentiszteletén képmagnó szalagrol megrázó filmet láthattak a résztvevő testvérek NYOMOK A HÓBAN címmel, amely a Krisztus által megadandó felebaráti szeretetről szól. Istennek legyen hála – egyre több gyülekezetünkben tűnik fel korunk egyik csodálatos találmánya, vívmánya, a képmagnó.

A testvéregyházak közül a római katolikus megalakította a VI-THEO, az evangélikus pedig a ZAKEUS videofilm költséges szervezetet. A Magyarországi Református Egyházban – bár még hasonló szervezet alakítására nem került sor – az első lépések már megtörténtek avagy megtörténnek a képmagnós szolgálat felé.

A jelen írásban megkísérüljék felvázolni, hogy a képmagnó szolgáltatás miiben segítheti és vissza előre a gyülekezeti életet.

Lássuk, hol jelentkezhet a képmagnó, illetve a hozzá kapcsolódó szolgálat a gyülekezetek életében, – előrebocsátva azt: jól tudjuk, hogy számos gyülekezetünk költséges anyagi helyzete, költségvetése miatt nem engedheti meg magának a viszonylag drága berendezés beszerzését, – de Urunk csodálatos akarata folytán egyrészt vannak önkéntes szolgáltató testvéreink – gondolni a költségre –, másrészt gyarapsodik a képmagnóval rendelkező gyülekezetek száma.

Istentiszteleti alkalmazk

Az istentiszteletek hangsúlyra való felvételének immár gyülekezeteinkben is régibbi hagyománya van. A Magyar Televízió minden negyedéven rendszeresen közvetít reformá-

tus istentiszteletet élő adásban. Csak utalni tudunk rá, hogy az elmúlt év karácsony első napján a Szabadság téri gyülekezet ünnepei karácsonyi istentiszteletét közvetítette a TV. Javasoljuk, hogy azon gyülekezetek, amelyek rendelkeznek képmagnóval, ezeket vegyék fel, hiszen ma már ezen felvételeket is igénylik azon testvéreink, akár betegek is, akiknek erre nincsenek technikai adottságai.

Hitoktatás

A képmagnós szolgálatnak tán ez lehet a legaldottabb területe. Németországban megjelent a Biblia kínesei c. videofilm sorozat, amely hat órásszerű és hat újszövetségi történetet dolgoz fel 20-20 perces részletekben. A videofilmet a Kálvin kiadó is kiadta. Az elmúlt évben a Magyar Televízió hosszabb időn át – minden szombatban közvetítette a JÓ REGGELT ADJ ISTENEM c. ifjúsági műsort, amely az Apostoli Hitvallást dolgozta fel 13 részben. Erről a videofilmről korábban mind a Reformátusok Lapjában, mind a Presbíter c. lapban már jelent meg ismertetés, a TELEVI-DEO-nál is kapható.

Ugyancsak a Magyar Televízió közvetítette a MIATYÁNK hasonló sorozatos feldolgozását, majd a sákramentumokról szóló tanítást. Tán itt is érdemes megemlíteni, hogy az Apostoli Hitvallás-ban a kunszentmiklósi, a Miatyánk feldolgozásában a debreceni, a sákramentumok filmjénél pedig a pápai diákok működtek közre bizonygatóikkal. Nincs hely arra, hogy e sorozatok alkotói itt

külön is megemlítsük, Isten gazdagító áldása kísérje útjukat, munkájukat!

Evangélikációk, csendesnapok, konferenciák

A képmagnó áldásosan használható evangélikációs alkalmakon, gyülekezeti csendesnapokon, konferenciákon. Hadd emeljük ki, hogy az imént említett – az Apostoli Hitvallásról szóló sorozat az 1993. őszi – Tábiban rendezett Nemzetközi Presbíteri Szövetségi Konferencián is lejárásra került, mégpedig minden nap egy-két rész és ezeket személyes megbeszélések, bizonygatóikkal, majd imaközösségek követték.

A gyülekezeti és csendesnap alkalmakon javasolható az ÖRÖMHÍR c. TV műsor felvételének, illetve műsorának bemutatása is. Ez a műsor rendszeresen *Dacia Ferenc* szerkesztésében – kéthetenként – jelentkezik a Magyar Televízióban.

A zsinat a képmagnós szolgáltatásokról

Örömmel írhatjuk, hogy a Zsinat munkatársai már eddig is különleges súlyt helyeztek a képmagnós szolgálat lehetőségeire. A Zsinat állítja össze a vasárnapi istentiszteletek TV közvetítési tervét. Noha a szolgáltató testvérek nevéit az írás keretei nem engedik felsorolni, számosan vannak, most mégis megemlíthetjük *Ablonczy Zsolt* zsinati osztályvezető munkáját, aki szívügyének tekint a képmagnós szolgálat által az Evangélium, az örömméret terjesztését. Isten gazdagító áldását kérjük további munkájára!

Kolossyváry Bálint

HIMNUSZ

Erkel Ferenc, 1844.

Is-teu áldd meg a ma-gyart.
Jó kedv-vel, bő-ség-gel.
Nyújts fe-lé-jé vé-dő kart.
Ha küzd el-len-ség-gel.
Bál-sors a-kít ré-gen tép,
Hozz rá vig-esz-ten-dőt,
Meg-hün-höd-te már o nép A
mul-tat s jó-ven-ty-dőt.

NEMZETI IMÁNKRÓL

Sajnálatos, hogy – bár sokszor felhangzik templomunkban is – vannak olyan gyülekezeti tagjaink, honfitársaink, akik helytelenül énekelik a Himnusz szövegét. Valamikor a 30-as évek végén (emlékezetem szerint még gimnazista voltam) kitalálta a VKM (= Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium) valamelyik tisztviselője, hogy kissé módosítsuk Kőlcsey versét. Miniszteri rendelet lett belőle, s azóta sokan „kiküszöböltek” a dallam egyik melizmáját (hajlítását), s ahelyett, hogy „ho-ozz rá”, azt éneklék, hogy „hozz reá”, eltérve így Kőlcsey költeményének szövegétől.

Ez több okból helytelen. 1.) A költő szövegét zenésíti meg a zeneszerző, tehát az adott szöveghez igazodik a dallam, nem megfordítva. 2.) Himnuszunkban van még három melizma, s azokat a hajlításokat érintetlenül hagyta a rendelet, azaz helyesen énekeljük őket. 3.) A rendelet logikájával ezeknél is lehetne igazodni a dallamhoz, tovább rontva a költő szövegét. Lehetne a „bőse-eggel” helyett pl. „nagy bőséggel”; a „zord ellenséggel” kiküszöbölne a következő melizmot; végül „múltat és jövődőt” szöveg-módosítással a negyedik melizma is eltűnne. Meghamisíthatnók így nemcsak Kőlcsey versét, hanem Erkel zeneszerző szándékát is. Ő ti nyilván szépnek találta a hajlításokat (szépek is!), azért helyezte el belőlük négyet is a dallamban. 4.) Énekeskönyvünkben függeléként található a Himnusz, természetesen hibátlan szöveggel és dallammal. Jó lenne, ha Presbíter Testvéreim felhívnák a helyes éneklésre a gyülekezeti tagok figyelmét (akik maguk is fellapozhatják az énekeskönyvet, vagy ezután hamisítatlanul hangozzák templomunkban is, más ünnepélyeken is a Himnusz (ahogy egyébként a rádió énekkara is éneklő az éjféli műsorzáráskor).

Dr. Bodolay Géza

VÁLASZTÁSOK ELŐTT

„MELYIKET AKARJÁTOK?”

A címként szereplő kérdés a Bibliából való. Így is lehet fordítani: „Melyiket választjátok?” A kérdést a római birodalom egyik helytartója, Pilátus intézte Jeruzsálemben húsvét ünnepe előtt a néphez. A római császárság nem volt ugyan demokratikus államforma, de helytartójának lehetőségeit és hatalmat adott, hogy ünnep előtt adjon amnesztiát egynnek az elítéltek közül, mégpedig annak, akit a nép választ. Tehát ebben a kérdésben a nép akaratát, választása érvényesült.

Kétségtelen, hogy Pilátus szerette volna szabadon bocsátani Jézust, hiszen nem talált benne bűnt. Ezért gondolt arra, hogy a nép kezébe teszi le a döntés lehetőségét és jogát. Volt ugyanis egy nevezetes foglya, akiről egyértelműen mondták az evangélisták, hogy lázadó és gyilkos volt. Az ő neve Barabás volt. Ma így neveznénk őt: terrorista. Pilátus a nép elé állította a két foglyot Jézust és Barabást, és megkérdezte: „Melyiket akarjátok? Melyiket választjátok?” Tehát ebben a kérdésben a nép kezébe volt téve a döntés, a nép akaratát érvényesíthetett. Látszólag (mi így gondoljuk) könnyű helyzetben volt a nép: egy rablógólyos lázadó és egy tiszta szívu, a néppel sokféle jót cselekvő, ingyen gyógyító és hatalommal tanító Messiás Jézus

között kellett választani. Nyilván Pilátus álmában sem gondolta, hogy a nép nem Jézust választja, hanem Barabást. És mi már tudjuk: a nép Barabást választotta. Engedték magukat rábeszélni, hogy Barabást válasszák.

Ha volt az emberiség történelmében elhibázott népi döntés, ha volt elhibázott választás, akkor ez az volt. A legszörnyőbb, a legfélelmetesebb választás, amelyben a nép akaratát érvényesült.

Húsvét és pünkösd között, május 8-án mi is választani fogunk. Választanunk kell. A hatalom a nép kezében van, hiszen a demokrácia népuralmat jelent. A nép maga irányítja sorsát és formálja jövőjét az általa, a nép által választott vezetők: miniszterek, képviselők, polgármesterek és önkormányzati tagok által. Eppen ezért – ahogyan a Református Zsinati Tanács állásfoglalása mondja –: „a következő négy évet meghatározó választások kimeneteléről mi is felelősek vagyunk. A magunk felelősségét senki másra át nem háríthatjuk...” Erkölcsi kötelességünk a választáson való részvétel. Bizony, nem menekülhetünk a templom és az otthon csendjébe a közéleti felelősség elől. A lehető legrosszabb magatartás: nem választok, nem megyek el, engem nem érdekel. Aki így gondolkodik, az kiadja kezéből

a lehetőséget és felelősen másra hárítja, másnak adja át a választás lehetőségét.

Ha visszatérünk a bibliai példához, a népnek Jézus és Barabás közötti választáshoz, nyugodtan mondjuk ki: Nekünk nehezebb a helyzetünk, mert nekünk nem terroristák és szentek, nem gyilkosok és ártatlanok között kell választanunk... De nem olyan nehéz mégsem a választás, hogy ne lehetne szabadon, jó lelkiismerettel választanunk a két, három, tíz, húsz jelölt közül. Ne azt nézzük, hogy mit mondanak, mit ígérgetnek, hanem azt nézzük, hogy mit cselekedik az elmúlt negyven évben és az elmúlt négy évben. *Az kell megvizsgálnunk, hogy „azok, akikre szavazatainkat adjuk, mennyire szolgálják a személyes és a közérköles jobbulását, az ifjúság lelki nevelését, a hazaszeretet ápolását, az anyagiak tiszta kezelésével a szociális felemelkedést az országban...”*

A bibliai példa azt mutatja, hogy mennyire megdöbbentően megbízhatatlan a néptömeg, – országunk történelme is szolgál példaként, a nép elítélte a választást. Segítsen bennünket egyházunk és országunk iránti szeretetünk és felelősségünk, hogy ne tévesszük el a választást.

Hargita Pál
református lelkész
Pápa

IMA SZARAJEVOÉRT

Urunk, Istenünk! Te, aki a világtörténelem Ura vagy, adj békét a világnak, adj békét a sokat szenvedett Boszniának, és fővárosának, Szarajevonak! Istenünk, hálat adunk Neked, hogy hazánkban, immár békében és nyugalomban élhetünk! Hisszük és tudjuk, hogy ami embernek lehetetlen, az Neked lehetséges! Adj erőt azoknak, akik elvesztették ferjüket, feleségüket, gyermekeiket, legdrágább hozzátartozóikat! Urunk, Szent Fiad az Úr Jézus Krisztus által – aki életét adta értünk – szedezdünk a világot! Adj nekünk békét! Amen!

SÜRGŐS!

ÜZENET OLVASÓINKNAK!

SÜRGŐS!

Kedves Testvéreink!

Azaz a hátlára indító jó hírrel jelentkezünk, hogy lapunk a növekedés jeleit mutatja. Elsősorban nem a 25,- Ft-os példányonkénti árra gondolok. Ennél sokkal fontosabb fel, hogy lejutottál a küldötti közgyűlésünk jóváhagyta a számonkérni kiadás mennyiségének fokozatos felemelését 5500 példányra, ami a jelenleginél 2500-al több. Mi teszi indokolttá ezt? Először is az az örömdetes folyamat, hogy hazánk és egyházunk különböző tájegységein megalakultak, illetve megalakulóban vannak szövetségünk területi (egyházkerületi, egyházmegyei) szervezetei. A belépő Presbiter Testvérek igénylik az írott szó segítségével ápolható, fenntartható közösséget, annak a nagy lelki családnak az életéről szóló híradásokat, aminek postása, hírívője éppen a PRESBITER. A református presbiterek nagy családjának gyermekei azonban nem csak határainkon belül élnek. Kíváltképpen fontosnak érezzük a végeken állóknak még szorosabb bevonását ebbe az élő közösségbe, hogy érezzék imádságunkat, törődésünket, szívünk irántuk táplált feltételeit. S ők is vannak bizony jónéhányan... Ereztük születeit az említett január 29-i közgyűlésünkön az a határozat, amellyel jóváhagyták a küldöttek az Ilyés Alapítványhoz benyújtott pályázatunkat a határon túli magyar ekézsiák népének presbiterének küldendő 1800 példány „PRESBITER” anyagi támogatására. Ezzel évente mintegy 10 800 lapot tudunk nekik juttatni, ingyenesen. Lapunknak ezt a misszióját a visszajelzések szerint szeretettel és érdeklődéssel várják az erdélyi, a királyhágomelléki, a kárpátaljai, a szlovákiai, a délvideki és a horvátországi református egyházakban.

Másodsorban azt is a növekedést adó Isten kegyelmének tudjuk be, hogy tervezhetjük a számonkérni példányok oldalszámának emelését 12-ről 16-ra. Ennek jelentősége pedig abban van, hogy ez esetben felkínálhatunk önálló szerkesztésre minden egyházkerületnek egy-egy oldalt, hogy ők mondják el életükről azt, amit a legfontosabbnak, valóban közhasznúnak, tanulságosnak, építőnek ítélik. Tiszántúli, Dunamelléki, Tiszáninnen és Dunántúli egy-egy oldalon évente hatszor jelentkezhet, ami országos életünknek is feltétlen gazdagodást ígér. Így már most kérjük kerületenként és megyénként a felelősök, illetve területi szerkesztőbizottságok felállítását. Első jelentkezésüket szereténk a pünkösdi számra időzíteni. Konferenciákról rövid tudósításokat, elbárárszövegeket, bizonyosságteléseket, verseket, például életü presbiterekkel rövid interjúkat várunk és kérünk. A területi szerkesztőbizottságokat kérjük arra, hogy anyagaikat gépelve, egy példányban, legkésőbb május 6-ig juttassák el címünkre (1092 Budapest, Ráday utca 28.). Egy-egy számhoz 4 gépelt oldalnál ne legyen több elkészített anyaguk. Egy oldalon 28 gépelt sort, egy sorban 60 leütést kérünk szem előtt tartani! Felbecsülhetetlen jelentősége van az önálló, felelős presbiteri gondolkodás és református közvélemény alakításában és megjelenítésében egy ilyen lehetőségnek! Bízunk Presbiter Testvéreinkben és Lelkészeinkben, hogy ennek jelentőségét belátják, s buzgó támogatói lesznek elgondolásunknak. Egyszer talán elérjük, hogy a szoros értelemben egy országos szerkesztőbizottság komoly és szent gyűlékezete fogja Lapunkat imádsággal és jó irásokkal előállítani. Ebben a reményességben kérem Szerkesztőbizottságunk nevében is Nagytiszteletű Lelkipásztor Testvéreink és Kedves Presbiterünk felelős közreműködését megköszönve teendőtök, kiterjedő szolgálatunk javára, a betűt üdvösségre megáldó Isteni Szentháromság dicsőségére!

A Felámadott Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen Mindnyájunkkal!

Testvéri köszöntéssel:
A felelős szerkesztő

NAGYPÉNTEK

*Tizeneggyel indult el a
Gecsemáné kertbe,
szomorú volt nagyon a lelke.*

*Hárommal ballagott tovább,
nig nőt az esti árnyék.
Távol követte a Halál még.*

*S egyedül vívta, egyedül
a szörnyű éjszakán át
rettenetes halálusságát.*

*Világokért magát odaadta,
megáldozta, de soha még
nem volt ember úgy elhagyatva.*

NAGYSZOMBATI CSEND

*A repedt kárpit csendje,
a sziklasírbolt csendje,
az elszéledt nyáj csendje,
örzök álmának csendje,
engyal léptének csendje,
a felámadás
csendje...*

Füle Lajos

A „Presbiter” című lap a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik évente hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: dr. Bodolay Géza, dr. Ritók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Papp Vilmos, Vándor Gyula, Füle Lajos. Felelős szerkesztő: Békési Lajos. Felelős kiadó: Nagy Ferenc József Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Készült az AMEKO Kft. nyomdájában. – 94/023. Felelős vezető: Kovács Gábor. Egy példány ára: 25,- Ft.

FONTOS!

FONTOS!